

23 Νοεμβρίου 2018

Ο διάλογος ως τρόπος επικοινωνίας και αλληλοκατανόησης

Ορθοδοξία / Θεολογία

Παναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ. Παναγιώτη Σκαλτσή στην ορκωμοσία του Τμήματος Θεολογίας στις 15/11/2018.

Σεβαστοί Πατέρες,
Κύριε Κοσμήτορα,
Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,
Κυρίες και Κύριοι

Βρισκόμαστε σε μία ιστορική και ευλογημένη στιγμή για την προσωπική σας ζωή, αγαπητοί νέοι πτυχιούχοι του Τμήματος Θεολογίας, κατά την οποία επιστέφονται τυπικά και επίσημα οι πολυετείς κόποι σας και αποκτάτε τον τίτλο και το δίπλωμα για το οποίο μοχθήσατε στη μελέτη και στην έρευνα της θεολογικής επιστήμης για πολλά χρόνια.

Διερμηνεύοντας από τη θέση μου τα συναισθήματα όλων των συναδέλφων διδασκόντων, αλλά και του γραμματειακού προσωπικού του Τμήματός μας, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι συμμεριζόμαστε απόλυτα τη σημερινή χαρά και περηφάνεια σας. Εξάλλου, στην πορεία σας προς τη γνώση των τελευταίων ετών, υπήρξαμε κατά κάποιο τρόπο συνοδοιπόροι σας, ενίοτε δε και αρωγοί και υποστηρικτές της εργώδους προσπάθειάς σας.

Αγαπητοί μου,

Η παρουσία σας στον πανεπιστημιακό χώρο και η συμμετοχή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας εξελίχθηκε σε περιβάλλον ακαδημαϊκής ελευθερίας, κριτικής σκέψης και γόνιμου διαλόγου. Η ποιότητα άλλωστε στη γνώση δεν μπορεί να διασφαλισθεί χωρίς αυτούς τους όρους και κυρίως χωρίς την διαλογική επικοινωνία και

αλληλοκατανόηση. Η εμπάθυνση στις σχέσεις που διέπουν τον Θεό με τον άνθρωπο και τον κόσμο, στόχος που επιδιώκει η θεολογική επιστήμη μέσα από τη μελέτη των κειμένων και των μνημείων της, αλλά και την εμπειρία της εκκλησιαστικής ζωής, γίνεται με προϋποθέσεις διαλόγου, συζήτησης, ανταλλαγής απόψεων. Νοητικά στερεότυπα, επιφανειακές προσεγγίσεις, ιδεολογικοί εκβιασμοί και ανιστόρητα σχήματα δεν έχουν θέση στην ακαδημαϊκή κοινότητα και δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ακυρώσουν το περιεχόμενο της θεολογίας του διαλόγου και της αλήθειας. Στον διάλογο άλλωστε, σύμφωνα με σοφή ρήση, «δεν πάμε, για να σώσουμε τις ιδέες μας αλλά την αλήθεια» .

Για τέσσερα, ίσως και περισσότερα, χρόνια, αγαπητοί μου, μαθητεύσατε και σπουδάσατε την επιστήμη που ξέρει να διαλέγεται και να ανταποκρίνεται τόσο στη σκέψη, όσο και στις καρδιές των ανθρώπων. Στον τόπο αυτό της Ορθόδοξης Θεολογίας διδαχθήκατε για την σπουδαιότητα του καθημερινού διαλόγου *«αυτόν που προϋποθέτει δύο ακρογωνιαίες, αμετάκλητες για τον πολιτισμό αξίες της ζωής: πρώτο, την ύπαρξη του Άλλου, με τον οποίον ο άνθρωπος μπορεί να συνάψει διάλογο, να συνομιλήσει, και δεύτερο, τη σταθερή παρουσία της ελευθερίας, που δίνει πνευματική αξία στο διάλογο»* .

Από τα πρώτα κιόλας μαθήματα, σπουδή στα βιβλικά κείμενα, διδαχθήκατε το «ποιήσωμεν άνθρωπον κατ' εικόνα ημετέραν και καθ' ομοίωσιν» . Ο Θεός Πατήρ σε κοινωνία με τα δύο άλλα πρόσωπα δημιουργεί τον άνθρωπο και τον κόσμο, εισέρχεται από αγάπη στην ιστορία και διαλέγεται με τα δημιουργήματά του για την σωτηρία των. Γίνεται ο Λόγος σάρκα κατά τον Ευαγγελιστή Ιωάννη , διαλεγόμενος - συνεργαζόμενος με τον άνθρωπο στο πρόσωπο της Θεοτόκου, το εργαστήριο της σωτηρίας μας. Όλοι γνωρίζουμε το διαλεκτικό πνεύμα του Χριστού μας, ο οποίος διελέγετο με κάθε άνθρωπο και απαντούσε σε καίρια ερωτήματα σαν αυτό της ευαγγελικής περικοπής της περασμένης Κυριακής· *«Διδάσκαλε, τι ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω;»* . Και η απάντησή του ακριβώς ήταν η αγάπη, η διακονία και η ανεκτικότητα στον συνάνθρωπο, τον πλησίον.

Μελετώντας άλλα γνωστικά πεδία της Θεολογίας, ακούσατε και μάθατε για το στηριζόμενο στον διάλογο Συνοδικό Σύστημα διοίκησης της Ορθόδοξης Εκκλησίας, για την θεία Λειτουργία της Σύναξης και του διαλόγου μεταξύ κλήρου και λαού ως έκφραση της ενότητας του εκκλησιαστικού σώματος, για την δυναμική του διαλόγου σε οικουμενικό επίπεδο, για την διαλογική επιδεξιότητα του ποιμένα , για τον τρόπο συμμετοχής στον διάλογο σχετικά με τη συζήτηση που αφορά τη θέση της θρησκείας στη δημόσια σφαίρα, αλλά και τη διαχείριση του θρησκευτικού πλουραλισμού στις μέρες μας .

Μ' αυτήν ακριβώς τη θεολογική παιδεία και κατάρτιση καλείστε να δίδετε καθημερινά στον κόσμο το μήνυμα του Ευαγγελίου της αγάπης και να διακονείτε τον σύγχρονο άνθρωπο με πνεύμα καταλλαγής, κατανόησης και μακροθυμίας αξιοποιώντας στην επικοινωνία σας με τους άλλους τον διάλογο, την ανταλλαγή των ιδεών, τη διάθεση για συνεννόηση και οικοδομή. Έχει γραφεί ότι *«ο εποικοδομητικός διάλογος μπορεί να χαρακτηριστεί ως το εργαλείο το οποίο απομακρύνει τον άνθρωπο από το δρόμο που οδηγεί στην αδράνεια, την παθητικότητα και την αδιαφορία. Ενώ συγχρόνως διασφαλίζει την ανιδιοτελή ειλικρίνεια και ελευθερία του ανθρωπίνου γένους»*.

Ο θεολόγος, αγαπητοί μου, γνωρίζει αυτή την αλήθεια, ότι δηλαδή δεν μπορεί αδιαφορεί για τον άλλον, καθόσον, όπως σημειώνει ο Μέγας Βασίλειος, «πάντες συγγενείς, πάντες αδελφοί, πάντες ενός πατρός έκγονοι» . Ο συνάνθρωπός μας είναι συγγενής μας και μέσα μας υπάρχει ισχυρή η αγαπητική τάση που μας ωθεί να επικοινωνούμε, να υποστηριζόμαστε μεταξύ μας και να αγαπάμε αλλήλους . «Εικών ει του Θεού και εικόνι Θεού διαλέγη» σημειώνει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Στη βάση αυτή ο με επιείκεια και πραότητα και όχι με υστεροβουλία, καχυποψία και κακοπιστία διεξαγόμενος διάλογος , φέρνει τους ανθρώπους πιο κοντά. Δημιουργεί ανάμεσα των δεσμούς ισχυρούς. Διώχνει προκαταλήψεις. Προφυλάσσει από ενέργειες άστοχες και λανθασμένες. Παρεμποδίζει την ανάπτυξη συμπεριφορών φανατισμού και μισαλλοδοξίας. Εμπνέει την ισορροπία μεταξύ των μελών της οικογένειας και την αρμονία στις κοινωνικές μας σχέσεις. Διαμορφώνει το κλίμα για την επίλυση μικρών η μεγάλων διαφορών μεταξύ προσώπων, ακόμη και λαών. Γεφυρώνει αντιθέσεις και καλλιεργεί το ενδιαφέρον για την επιστήμη και την έρευνα.

Υψηλή λοιπόν η αποστολή σας, αγαπητοί νέοι πτυχιούχοι του Τμήματος Θεολογίας και η ευθύνη σας μεγάλη. Να συμβάλλετε κι εσείς με τις γνώσεις σας, την προσωπικότητα και το βασιζόμενο στην αγάπη και το διάλογο έργο σας σε ένα

κόσμο ποιοτικά καλύτερο και μία κοινωνία πνευματικά ωριμότερη.

Για να θυμάστε αυτά τα λόγια θα ήθελα τούτη τη στιγμή του αποχωρισμού να σας προσφέρω ως ενθύμιο κάτι από την ερευνητική ιστορία και προσφορά της Τμήματός μας στην κοινωνία· τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης που εκπόνησαν οι καθηγητές της προηγούμενης γενιάς των ερμηνευτών δασκάλων της Σχολής μας για λογαριασμό της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας. Τώρα που θα περάσετε να σας συγχαρούν οι καθηγητές σας θα δωρίσω στην καθεμιά και στον καθένα από σας ένα αντίτυπο, προσφορά του σωματείου «Φίλοι της Αγίας Γραφής», πιστεύοντας ότι θα αποτελέσει σημαντικό βοήθημα και ασφαλή οδοδείκτη όλων των προσωπικών σας επιλογών ως θεολόγων.

<http://bit.ly/2FDSzMY>